

לקרב ולא לרחק

מר אלתר ולנר

הסיפור שלי

סיפור מעורר השראה
לשולחן השבת

שמי המלא הוא אלתר שמואל צבי. אבי, ר' חיים ולנר, היה תלמיד חכם גדול וחסיד מובהק של האדמו"ר מאלכסנדר. אבי זכה ללמוד עוד בפולין אצל גדולי הרבנים וסיים את הש"ס פעמים רבות, אך סירב לקבל משרת רבנות או להיקרא בתואר 'רבי' והתפרנס מעבודתו כפקיד.

את הקריירה העיתונאית שלי התחלתי בעיתון 'הצופה' ככתב מקומי לעיר תל אביב. בשלב מסוים קודמתי לתפקיד "עורך לילה", ולאחר כמה שנים, בתחילת שנות השישים, מוניתי כמנהל עיתון הצופה. בשנת תשי"ח (1958) נסעתי לארה"ב בשליחות העיתון. כשאבי שמע שאני נוסע לארה"ב, הוא אמר לי, "אלתר, אתה מוכרח להיפגש עם הרבי מליובאוויטש". אבא כתב כמה מכתבים לרבי בהם הציג את עצמו וסיפר על בעיות שונות שחווה, וכמו כן הוא עמד בקשר הדוק עם מזכירו של הרבי, הרב חודקוב. כך, הגעתי כמה ימים אחרי פורים תשי"ח אל 770 איסטון פארקוויי.

הדבר הראשון שזכור לי היה התנועה הערה שהייתה שם באותה שעת לילה מאוחרת. הפגישה שלי נקבעה לשעה 11 בלילה, וכשנכנסתי פנימה ראיתי שהמקום תוסס, כאילו היה זה באמצע היום - תלמידים ישבו ולמדו, ואנשים המתונו בתור לפגישה עם הרבי. ניגשתי לרב חודקוב והוא אמר לי, "אתה תיכנס בשעה 11 בערך". בפועל הדברים התארכו, אנשים רבים באו לשטוח בפני הרבי את בעיותיהם ואת רחשי לבם והוא היה מאזין לכל אותם בקשות בתשומת לב, כך שרק בסביבות השעה אחת בלילה הגיע התור שלי להיכנס לרבי.

כשנכנסתי לחדרו האישי של הרבי, התרשמתי קודם כל מהפשטות של החדר. בצד עמד ארון גדוש בספרים, והכל ללא פאר וללא הדר; ההדר היה הרבי עצמו. הרבי קם ממקומו ולחץ את ידי במאור פנים. המבט שלו היה חודר, ויחד עם זה מבט קורן ופנים מאירות, ואת הרושם שזה עשה עלי לא אשכח כל ימי חיי.

הרבי הזמין אותי לשבת, ואני הצגתי את עצמי בפניו. הרבי הפתיע אותי כשהוא התחיל לדבר על עיתונות. הרבי ניתח כל מיני דברים שקשורים בעשיית עיתון, מהותו של עיתון, ואני השתוממתי מהיקף הידע המקצועי שהרבי גילה בתחום זה שבו אני עסקתי.

בהמשך דיבר הרבי באופן ספציפי על העניין של עיתון דתי. הוא אמר שלכתחילה עדיף היה כמובן אילו לא היו בכלל עיתונים, כי זה דבר שכרוך בביטול תורה ומביא לעוד דברים לא רצויים. הרבי סיפר שבשעתו התעורר וויכוח סביב ייסודו של עיתון דתי בשם 'אידישע טאגבלאט', אבל לבסוף הגיעו למסקנה שבגלל ירידת הדורות, אם לא יהיה עיתון דתי, אנשים יקראו בעיתונים לא דתיים, וזה דבר שכמובן לא יביא לידי הוספה ביראת שמיים, אלא להיפך. לכן, עדיף

שיהיה עיתון דתי שיוכל להציג את החדשות באופן שיקרב יהודים לתורה ולמצוות.

הרבי הרחיב את הדיבור והדגיש את הנקודה הזו, שהיעוד העיקרי של עיתון דתי צריך להיות הפצת היהדות, ורק אם הוא אכן ממלא את הייעוד הזה יש הצדקה לקיומו. הוא אמר שהפצת היהדות יכולה להיות בכל מיני דרכים, גם באמצעות עיתון, אפילו באופן הצגת החדשות הכלליות. בתור דוגמה הביא הרבי שאפילו ידיעה על פגישה של מר דווייט אייזנהאואר, נשיא ארה"ב דאז, או של מר ג'ון פוסטר דאלס, מי ששימש אז כמזכיר המדינה, יכולה להביא לקירוב יהודים ליהדות כאשר שמים דגש בתוכן הידיעה ובאופן כתיבתה על דברים שיכולים להביא את הקורא להשקפת העולם שהכול מכוון מלמעלה, ושהכול מכוון לטובת עם ישראל (אגב, אני מאד התפעלתי מהבקיאות הגדולה שהרבי גילה אז בכל נושא ונושא, גם בנושאי חדשות ואקטואליה, וגם ובעיקר בהווי החיים היהודיים, הן בתפוצות והן בארץ ישראל).

בהמשך לכך הרבי התייחס לרמתו של העיתון, והדגיש שעל מנת שיוכל למלא כראוי את הייעוד הזה - הפצת היהדות ותורת ישראל - צריך שהעיתון יהיה עיתון טוב וקריא, פשוט מבחינת הרמה המקצועית של הכתיבה ושל טיב הידיעות והמקורות, כי אחרת אנשים ינטשו אותו ויעברו לעיתונים אחרים. אבל יחד עם טיב הידיעה, צריך שאופן הבאת האינפורמציה יהיה כזה שיקדם את אותה מטרה של הפצת היהדות והגדלת מאורה של תורה.

«

הדתית, וכמובן לא לעיתונים עצמם. הרבי שב וביקש גם ממני שאשתדל לפעול ולהשפיע בנידון.

גם בעניין היחסים העכורים, שלא לומר המלחמות, ששררו בין המפלגות הדתיות הרבי הביע אכזבה גדולה, ויצא בחריפות כנגד ההשמצות בין המפלגות הדתיות שאינן מוסיפות כבוד ליהדות הדתית, ורק גורמות לאיבוד מיותר של קולות. הרבי ציין שהמלחמות בין המפלגות הדתיות בבחירות האחרונות גרמו לאיבוד של שני מנדטים לפחות. הוא חזר על עמדתו שעדיף היה שתוקם חזית דתית מאוחדת שתביא תוספת כוח משמעותית ליהדות הדתית בארץ.

נושא נוסף שעלה היה בעניין החינוך הדתי. הרבי אמר שמתקפים את חב"ד (גורמים חרדיים) על כך שבתו הספר של הרשת שלה פועלים במסגרת הפיקוח של החינוך הממלכתי דתי. "זהו באמת עניין תמוה", אמר הרבי. "למה דווקא תוקפים אותנו על כך שאנו עסוקים במתן חינוך יהודי לילדי ישראל? הרי בזכות זה שאנו פועלים במסגרת הממלכתית ילדים רבים שאילו לא היו נמנעים, זוכים לקבל חינוך דתי. דבר זה חיוני מאוד לקידום וחיזוק החינוך הדתי בארץ."

לאורך המפגש כולו פניו ועיניו של הרבי קרנו במאור פנים מיוחד, מבט שאזכור תמיד כל ימיי. הרגשתי שאני יושב מול דמות בעלת חכמה אלוקית, חכמה עילאית. גם בסיומה של היחידות בשעה שלוש לפנות בוקר הרבי היה ערני כאילו זה עתה קם ממנוחה. אני יצאתי משם מלא התרגשות, ועד היום החוויה העצומה הזו חיה איתי. מאז גם עמדה לנגד עיני לא פעם בשעת כתיבת ידיעה אותה נקודה שהעיר הרבי - האם ידיעה זו, והאופן שבו נכתבה, עשויה לקרב יהודים ליהדות, לאמונה? תמיד שאלתי את עצמי, איך הרבי היה רואה את הדברים שאלתר ולגר כותב?

מר אלתר ולגר שימש ככתב, עורך ומנהל בעיתון 'הצופה', וכן ניהל את סוכנות הידיעות עתי"ם. הוא רואיין בחודש כסלו תשע"ב (2011).

שאלתי את הרבי לגבי דברים שאנחנו נתקלים בהם בהצופה, לדוגמה, שאלתי לגבי דיווח על אירועי ספורט. הרבי ענה שעל אירועי ספורט שמתקיימים בשבת כמובן שאין לדווח, אבל לגבי אירועי ספורט אחרים, הואיל וזה משהו שיגרום לאנשים מסוימים לקרוא עיתון דתי, הרי יש מקום שיהיה בעיתון גם מדור ספורט, אחרת הם עלולים חס וחלילה ללכת לקרוא בעיתונים אחרים.

אני העליתי כמה נושאים בווערים שהעסיקו את היהדות הדתית בארץ ישראל. תחום אחד נגע למרקם היחסים שבין הדתיים לבין ההנהגה הלא דתית. לדוגמה, באותה תקופה התנהלו וויכוחים רבים מאד בארץ על נושא "מיהו יהודי". אחד האישים שהתנגדו לתיקון חוק השבות (כך שיכלול רק את מי שהתגייר כהלכה) היה השר ישראל בר יהודה, מי שכיהן אז כשר הפנים מטעם תנועת העבודה, ועוד כמה מראשי התנועה. באותה שנה הוא בא להתארח בכפר חב"ד והשתתף בהתוועדות י"ט בכסלו, ושאלתי את הרבי, "למה לא מרחיקים אותו?"

הרבי ענה לי דברים מחכימים: "מה יצא לנו מהעניין הזה של הרחקה? אם היינו מרחיקים אותו, האם זה יהיה לטובת העניין? כאשר אנחנו מקרבים אותו בכל תנאי, יבוא יום שהוא יתחרט על עמדתו ובוודאי ינהג בצורה אחרת". הרבי אמנם סייג את דבריו ואמר ששונה הדבר כאשר מנהיג לא דתי בא לכינוס שעוסק בענייני החינוך הדתי או בכלל בקידום עניין דתי, כי אז עלולה הזמנתו לגרום להכשלת העניין ולגרום נזק, אבל כאשר מנהיג כזה בא להתוועדות י"ט בכסלו, כמובן שצריך לקבל אותו ולנסות לקרב אותו. "טובות גדולות נובעות דווקא מקירובם של המנהיגים הללו", אמר הרבי, וטען שגישה זו הביאה כבר לכמה וכמה הישגים בתחום חיזוק הדת בארץ ישראל.

דוגמה נוספת: באותם ימים הוקמה מחלקה לענייני דת בראשות הרב ברנדווין במסגרת 'ההסתדרות הכללית', וראשי הדתיים לא קידמו את העניין הזה בברכה ובשמחה, כי הם סברו שכל זה נועד כצעד פוליטי בעיקרו, לקרב את עדות המזרח להסתדרות (שהייתה מזוהה אידיאולוגית ופוליטית עם תנועת העבודה), וחששו שקירבה זו תביא בסופו של דבר לפגיעה באורח חייהם המסורתי. כמו כן, היו טענות שההסתדרות מנצלת את הרב ברנדווין לצרכיה. שאלתי את הרבי איך לדעתו צריך להיות היחס למחלקה זו. הרבי אמר, "נניח שנתנגד לקיומה של המחלקה הזו, האם זה יעזור הרבה? השאלה שצריכה להישאל היא האם על ידי פעילותה של מחלקה זו יתווספו מקוואות ובתי כנסת באותם יישובים? אם כן, אין לנו לחשוש שמזה תיגרם רעה ולא טובה. אדרבה, צריך לחזק את ידי כל מי שעוסק בענייני יהדות, אפילו במקום שנקרא 'ההסתדרות הכללית'."

התחום האקטואלי השני שהעליתי בפני הרבי היה נושא היחסים בין הזרמים הדתיים השונים. בוויכוחים המרים שהתנהלו באותם ימים בארץ סביב שאלת "מיהו יהודי" נטלו חלק גם העיתונים הדתיים, שמעל גבי דפיהם נכתבו השמצות והתקפות לא מחמיאות כלל. הרבי אמר שהוא מאד מצטער לנוכח חילופי הדברים המרים והבלתי הולמים בין העיתונים הדתיים. הוא גם גילה שהוא פנה ביוזמתו לעורכי העיתונים הדתיים - הצופה, המודיע ושערים - וביקש להימנע מאותו פולמוס שאינו מוסיף כבוד לא ליהדות

לזכות הורינו היקרים הרב יעקב ומרת בתיה שיחיו מינסקי הוקדש ע"י בנם ר' שניאור ויוכבד שיחיו מינסקי

השבוע לפני:

< תשכ"ט (1968) — במכתב אל נשיא המדינה זלמן שז"ר, מברך אותו הרבי לרגל יום הולדתו השבעים ותשע, ומזרזו לסייע בהסדרת נכסים השייכים לחב"ד בעיר העתיקה בירושלים. הרבי גם שלח לו כרך מתורתו של הצמח צדק, האדמו"ר השלישי לשושלת חב"ד, שהיה בשלבים אחרונים של הוצאה לאור.¹ כ"ו במרחשוון

1 אגרות קודש, כרך כו, עמ' כב

בחסות

creative מיזם

הפצת הגליון השבועי מתאפשרת על ידי הקדשות. לפרטים נוספים ולהרשמה לקבלת הגליון השבועי בדוא"ל כתבו לנו: sipursheli@jemedia.org

פריקט של

JEWISH EDUCATIONAL MEDIA

sipursheli@jemedia.org | myencounterblog.com | 03-9608018
784 Eastern Parkway | Suite 403 | Brooklyn, NY 11213
© כל הזכויות שמורות 2015